

Dr. Vida Sándor*

LEÍRÓ JELLEGŰ-E A SAT.2 VÉDJEJY? AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ÍTÉLETE

A védjegybejegyzési eljárás során a hivatalból vizsgált, lajstromozást gátló okok közül különös jelentősége van a leíró jellegnek, hiszen ha ez megállapítást nyer, hiányzik a védjegyoltalom alapvető feltétele, a megkülönböztetőképesség. Ez a közösségi védjegyjogban is így van. (Persze a magyar védjegyjogban ugyancsak.)

Úgy gondoljuk, túlzás nélkül állítható, hogy a SAT.2 közösségi védjegybejelentés tárgyában a Belső Piaci Harmonizációs Hivatal (OHIM), az Európai Törvényszék (Elsőfokú Bíróság), valamint az Európai Bíróság előtt lefolyt eljárás iskolapéldája annak, amikor három különböző fórum előtt, lépésről-lépésre tisztázódik a jogvita, aminek következtében a második fórum határozata lényegesen eltér az elsőtől, a harmadik fórum pedig tovább változtatja a második fórum határozatát.

Előrebocsátjuk, hogy *a jogvita kizárólag a szolgáltatások vonatkozásában folyt.*

ELJÁRÁS A BELSŐ PIACI HARMONIZÁCIÓS HIVATAL ELŐTT

A SAT.1 Satelliten Fernsehen GmbH német bejelentő a 3., 9., 14., 16., 18., 20., 25., 28. és 30. osztályba tartozó árukra, valamint a 35., 38., 41. és 42. osztályba tartozó szolgáltatásokra jelentette be a SAT.2. megjelölést.

Az OHIM elbírálója a megjelölést csak az áruosztályok tekintetében tartotta bejegyezhetőnek, a 35., 38., 41. és 42. szolgáltatások vonatkozásában elutasította azt.¹

* jogtanácsos, Danubia Szabadalmi és Védjegy Iroda

¹ Az eredetileg bejelentett szolgáltatások:

– Class 35: Advertising and marketing, information and consultancy services in the field of marketing and advertising, statistical evaluation of market research data, market research, market analyses, distribution of catalogues, mailing lists and goods for advertising purposes, radio, television and cinema advertising, public relations, sales promotion, negotiating and concluding commercial transactions for others, negotiating contracts on the purchase and sale of goods, all the aforesaid services in connection with communication networks; computerised file management; gathering and supplying market research data; on-line interactive electronic research including marketing and market research with regard to information technology products and services; recording, transmission, storage, processing and reproduction of data; recording, processing, storage and transmission of cost data; database services, namely collecting, processing, archiving, analysing, updating and supplying data;

– Class 38: Wireless or hard-wire networked broadcast of radio and television transmissions/programmes; broadcasting of film, television, radio, video text and teletext programmes or transmissions; arranging and allocating of user passwords for users of various communication networks; telecommunications; gathering, delivering and transmitting messages, press reports (including using electronic means and/or by computer); transmission of sound and images by means of satellites; broadcasting Pay TV including video on demand, including for others on a digital platform; services relating to telecommunications and a database; providing information to others; dissemination of information via wireless or cable networks; on-line services and transmissions, namely transfer of information

A határozat elutasító része ellen benyújtott fellebbezést az OHIM 2. Fellebbezési Tanácsa a közösségi védjegyrendelet² 7. cikk (1) bek. *b)* és *c)* pontjára hivatkozással elutasította.

A bejelentő az Európai Törvényszékhez benyújtott keresettel támadta meg az OHIM határozatát.

ELJÁRÁS AZ EURÓPAI TÖRVÉNYSZÉK ELŐTT

Az Európai Törvényszék T-323/00 sz. ítéletében³ megállapította, hogy az OHIM eljáró Fellebbezési Tanácsa nem határozott a 35. osztályba tartozó szolgáltatások tekintetében előterjesztett kereseti kérelem tárgyában, ezért a megtámadott határozatnak ezt a részét megsemmisítette. Ezenfelül egyes, a 38. és 41. osztályba tartozó szolgáltatások tekintetében, valamint a 42. osztályba tartozó valamennyi szolgáltatás vonatkozásában ugyancsak megsemmisítette az OHIM határozatát.⁴

and messages including E-mail; operation of networks for the transfer of messages, images, text, speech and data; broadcasting of teleshopping programmes;

– Class 41: Production, reproduction, showing and rental of films, videos and other television programmes; production and reproduction of data, speech, text, sound and image recordings on video and/or audio cassettes, tapes and discs (including CD-ROMs and CD-i's) and of video games (computer games); demonstration and rental of video and/or audio cassettes, tapes and discs (including CD-ROMs and CD-i's) and of video games (computer games); rental of television receiving apparatus and decoders; education, providing of training, entertainment; sporting and cultural activities; organisation and conducting of shows, quizzes and musical events and conducting competitions in the entertainment and sporting field, including for recordings or being live broadcasts on radio or television; production of television and radio advertising broadcasts including associated prize game broadcasts; conducting competitions in the fields of training, teaching, entertainment and sports; distance learning courses; publishing books, periodicals and other printed matter and associated electronic media (including CD-ROMs and CD-i's); conducting concert, theatre and entertainment events and sporting competitions; production of film, television, radio, teletext and videotext programmes or transmissions, radio and television entertainment; production of films and videos and radio and television programmes of a training, teaching and entertaining nature, including such production for children and young people; production, reproduction, showing and rental of sounds and image recordings on video and/or audio cassettes, tapes and discs; theatrical performances and orchestra services; recording, transmission, storing, processing and reproduction of sound and images; organising radio and television broadcasts/programmes; production of teleshopping programmes;

– Class 42: Issuing, negotiating, rental and other exploitation of rights to films, television and video productions and other image and sound programmes; copyright and industrial property rights exploitation for others; exploitation of film and television ancillary rights in the field of merchandising; software development, in particular in the fields of multimedia, interactive television and Pay-TV; operation of networks for the transfer of messages, images, text, speech and data; technical consultancy in the field of multimedia, interactive television and Pay TV (included in class 42); computer programming, including video and computer games; arranging and allocating of user passwords for user of various communication networks.

² Magyar nyelven: HL 1994. 01. 14., L 11. szám, p. 1–94

³ <http://europa.eu.int.-guichett-62000A0323>

⁴ Az Európai Törvényszék által lajstromozhatónak tekintett szolgáltatások:

– „Services relating to a database” within Class 38;

– „Production and reproduction of data, speech, text, sound and image, recordings on video and/or audio cassettes, tapes and discs (including CD-ROMs and CD-i's) and of video games (computer games); demonstration and rental of video and/or audio cassettes, tapes and discs (including CD-ROMs and CD-i's) and of video games (computer games); rental of television receiving apparatus and decoders; education, providing of training, entertainment; sporting and cultural activities; conducting competitions in the fields of training, teaching, entertainment and sports; distance learning courses, publishing books, periodicals and other printed matter and associated electronic media (including

Az Európai Törvényszék ítéletének csak néhány lényeges megállapítását ismertetjük. Nevezetesen:

Az OHIM által hozott elutasító határozatokat tévesen alapították a közösségi védjegyrendelet 7. cikke (1) bekezdésének *c*) pontjára. Az adott védjegy releváns jelentésére tekintettel (second satellite channel) – nemcsak alkotóelemeinek, hanem azok együttes jelentésének vonatkozásában is –, az áruk és szolgáltatások azon jellemzőire figyelemmel, amelyeket a célzott vásárlóközönség döntése meghozatala során számításba vesz, a SAT.2 szókapcsolat, a közösségi védjegyrendelet 7. cikk (1) bekezdésének *c*) pontja szerint, a 38., 41. és 42. osztályba tartozó szolgáltatások vonatkozásában nem minősül leíró jellegűnek. Ez a szókapcsolat nem utal az adott szolgáltatások egyetlen olyan különös jellemzőjére sem, amelyet az érintett vásárlóközönség a döntése során feltehetőleg figyelembe vesz.

Ugyanakkor alaptalan a felperesnek a 38., 41. és 42. osztályba tartozó szolgáltatások egy részére vonatkozó azon érvelése, amely arra hivatkozik, hogy a támadott ítélet a közösségi védjegyrendelet 7. cikk (1) bekezdésének *b*) pontját alapul véve nem tagadhatta meg a SAT.2 szókapcsolat lajstromozását. Ez a szókapcsolat ugyanis – figyelembe véve alkotóelemeit – e rendelkezés értelmében nem rendelkezik megkülönböztetőképességgel olyan szolgáltatások tekintetében, amelyeknek – a védjegybejelentési kérelemben – valamilyen kapcsolatuk van a műholdas közvetítéssel.

Nem meggyőző a felperesnek az az érvelése sem, miszerint az adott szókapcsolat lajstromozásának elutasítása sértené az egyenlő elbánás elvét, mivel álláspontja szerint az OHIM közösségi védjegyként korábban már lajstromozott minden tekintetben hasonló megjelöléseket – állapította meg az Európai Törvényszék.

Az OHIM, az alperes, ezzel szemben kellőképpen bizonyította, hogy a SAT megjelölés műholdas szolgáltatásokra vonatkozó, szokásos német és angol rövidítés, és mint ilyen nem tér el ezeknek a nyelveknek a szókészlettel kapcsolatos szabályaitól. Ez az elem a szóban forgó szolgáltatások többségének olyan jellemzőjére utal, amelyet a műholdas szolgáltatások terén az érintett vásárlóközönség az ilyen szolgáltatásokkal kapcsolatos választása során

CD-ROMs and CD-i's); conducting concert, theatre and entertainment events and sporting competitions; production of films and videos and radio and television programmes of a training, teaching and entertaining nature, including such production for children and young people; production, reproduction, showing and rental of sound and image recordings on video and/or audio cassettes, tapes and discs; theatrical performances and orchestra services' within Class 41;

– „Issuing, negotiating, rental and other exploitation of rights to films, television and video productions and other image and sound programmes; copyright and industrial property rights exploitation for others, exploitation of film and television ancillary rights in the field of merchandising; software development, in particular in the fields of multimedia, interactive television and Pay-TV, operation of networks for the transfer of messages, images, text, speech and data; technical consultancy in the field of multimedia, interactive television and Pay-TV (included in class 42); computer programming, including video and computer games; arranging and allocating of user passwords for users of various communication networks' within Class 42.

Pusztán ránézésre, angol nyelvismeret nélkül is észlelhető, hogy pl. a 38. osztályban az Európai Törvényszék csupán az „adatbázisokkal kapcsolatos szolgáltatások” vonatkozásában (services relating to database) ítélte a védjegyet bejegyezhetőnek. A 41. osztályban ennél nagyvonalúbb volt; a 42. osztályban pedig helyet adott a keresetnek.

figyelembe vesz. Ezen megállapításokból kiindulva megállapítható, hogy a SAT elem ezen szolgáltatások vonatkozásában nem rendelkezik megkülönböztetőképességgel.

Ezenfelül rá kell mutatni, hogy a „2” és a „” elemeket rendszeresen alkalmazzák, illetve ezen elemek az ilyen jellegű felhasználásra alkalmasak a szóban forgó szolgáltatások kereskedelemben való megjelenítése céljából, így ebből a szempontból ezek az elemek sem rendelkeznek megkülönböztetőképességgel.

Ezért az a tény, hogy egy összetett védjegy csak olyan elemekből áll, amelyek nem rendelkeznek megkülönböztetőképességgel, indokolja azt a következtetést, hogy a védjegy egységében tekintve szintén alkalmas az érintett áruknak vagy szolgáltatásoknak a kereskedelemben általánosan használatos megjelenítésére.

Ugyanakkor ez a „szabály” abban az esetben nem alkalmazható (the conclusion would not apply), ha konkrét bizonyíték – nevezetesen a meghatározott elemek szokatlan jellegű kombinációja – utal arra, hogy az összetett védjegy több, mint részeinek összessége. Az adott esetben a szókapcsolat nem szokatlan jellegű, ezért alaptalan a felperes azon érvelése, hogy a megjelölés összességét (as a whole) tekintve fantáziaelemet tartalmaz.

A külön-külön megkülönböztetőképességgel nem bíró elemek egymás mellé rendelésük esetén sem bírhatnak ilyen képességgel – mondotta az Európai Törvényszék.

ELJÁRÁS AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT

Az Európai Törvényszék ítéletének a keresetet elutasító része ellen a *felperes* azon az alapon nyújtott be fellebbezést, hogy az Európai Törvényszék két okból is tévesen értelmezte a közösségi védjegyrendelet 7. cikk (1) bekezdésének *b*) pontját. Ez a rendelkezés nem azt a közérdekű célt szolgálja, hogy a szóban forgó megjelölések mindenki által szabadon használhatóak legyenek. Tényleges célja – a közösségi jogalkotó és az Európai Bíróság által a védjegy alapvető rendeltetéséről kialakított tanítással összhangban – az, hogy a fogyasztó vagy a végső felhasználó az összetévesztés lehetősége nélkül meg tudja különböztetni az áruk vagy szolgáltatások eredetét. Az Európai Törvényszék tehát olyan szempontot alkalmazott, amely nem a közösségi védjegyrendelet 7. cikk (1) bekezdésének *b*) pontja, hanem ugyanezen rendelkezés *c*) és *e*) pontja keretében bír jelentőséggel, valamint ezt követően nem vizsgálta különösképpen, hogy az adott szókapcsolat mennyiben képes betölteni a védjegy ezen alapvető rendeltetését.

Másrészről rámutatott a felperes, hogy miután az Európai Törvényszék helyesen hivatkozott arra, hogy az esetleges megkülönböztetőképesség megállapítása érdekében vizsgálni kell, hogy a SAT.2 szókapcsolat összességében milyen benyomást kelt az érintett vásárlókörzönységben, az eljáró bíróság az adott esetben nem alkalmazta megfelelően ezt a vizsgálati szabályt. Ehelyett annak érdekében, hogy megalapozza a lajstromozás elutasítását, alkotóelemeire bontotta a szókapcsolatot. Pedig az ilyen feldarabolás (breakdown) nem jellemzi azt az észlelési folyamatot, amelynek során a fogyasztó értékeli és értelmezi a védjegyet.

Ezenkívül az eljáró bíróság tévesen alapozta a megkülönböztetőképesség hiányát arra, hogy a szókapcsolat olyan elemekből áll, amelyeket a kereskedelemben gyakran használnak az érintett szolgáltatások megjelenítésére, mivel az ilyen tényezők is csak a közösségi védjegyrendelet 7. cikk (1) bekezdés *c*) pontjának alkalmazása során vehetők figyelembe.

A fellebbezésnek erre az okfejtésére az OHIM, az *alperes* úgy válaszolt, hogy a rendelet 7. cikke (1) bekezdésének *b*) pontja azt a célt követi, hogy a közérdek védelmében az adott megjelölések mindenki által szabadon használhatóak maradjanak. Az Európai Bíróság ítélezési gyakorlata azt mutatja, hogy a 7. cikk (1) bekezdésének *b*) és *c*) pontjára alapozott elutasítások ezt a célt követik, így akadályozva meg, hogy a megkülönböztetésre alkalmatlan megjelölések védjegyoltalomban részesüljenek.

Az alperes egyetértett a felperes azon álláspontjával, amely szerint a vitatott szókapcsolatot a maga egészében kell vizsgálni, és annak megkülönböztetőképességén azt kell érteni, hogy a védjegy képes az árukat és szolgáltatásokat azok származása szerint azonosítani. Azonban úgy ítélte meg, hogy a SAT.2 szókapcsolat nem rendelkezik megkülönböztetőképességgel, mert szokványosan egymáshoz rendelt, megkülönböztetőképességgel nem bíró elemekből áll, tehát az Európai Törvényszék ennek értelmezése során helyesen alkalmazta a 7. cikk (1) bekezdésének *b*) pontját. A támadott ítélet továbbá nem tévesztette össze ezen rendelkezés által és ugyanennek a rendeletnek a 7. cikke (1) bekezdésének *c*) pontjában szabályozott alkalmazási területeket. Az ítélet továbbá nem ellentmondásos, mivel az Európai Törvényszék a jogban való tévedés nélkül állapíthatta meg, hogy a *c*) pont rendelkezései értelmében a szókapcsolat nem leíró jellegű, és ebből következően a *b*) pont értelmében nem bír megkülönböztetőképességgel.

A *főtanácsnok* részletes perösszefoglalójában⁵ – amelyben kifejtettek az Európai Bíróság is magáévá tette – arra a következtetésre jutott, hogy a fellebbezés alapos (perösszefoglaló, 37. pont), és hivatkozással az Európai Bíróság Eljárási Szabályzatának 61. cikkére indítványozta az Európai Törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezése mellett érdemi döntés hozatalát (perösszefoglaló, 39. pont).

AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ÍTÉLETE

Az Európai Bíróság 2004. március 11-én kelt, C-329/02 P. sz. ítéletével⁶ hatályon kívül helyezte az Európai Törvényszék ítéletét, valamint az OHIM (Fellebbezési Tanács) határozatát, és kötelezte az utóbbit az elsőfokú és másodfokú bírósági eljárás költségeinek megfizetésére.

A másodfokú ítélet kiindulása az, hogy a védjegy alapvető rendeltetése,⁷ hogy tanúsítsa a fogyasztó vagy a végső felhasználó számára a védjeggyel megjelölt áru vagy szolgáltatás

⁵ Opinion of Mr. Advocate General – <http://europa.eu.int/guichett> – 62002C0329

⁶ Magyarul is közzétéve: <http://europa.eu.int> = CELEX 62002J032

⁷ „Essential function” tana, az ítéletet ismerteti dr. Boytha György in: Az Európai Közösség kereskedelmi joga (szerk. dr. Király Miklós). Budapest, 2003, p. 350–351

származását, lehetővé téve számukra, hogy az összetévesztés lehetősége nélkül megkülönböztethessék azokat más eredetű áruktól vagy szolgáltatásoktól (lásd különösen a 102/77. sz. Hoffman-La Roche-ügyben 1978. május 23-án hozott ítélet 7. pontját és a C-299/99. sz. Philips-ügyben 2002. június 18-án hozott ítélet 30. pontját).⁸ A közösségi védjegyrendelet 7. cikke (1) bekezdés *b*) pontja tehát a megkülönböztetésre alkalmatlan megjelölések lajstromozását zárja ki, és így alkalmassá teszi a védjegyeket, hogy eleget tegyenek ennek az alapvető rendeltetésüknek (ítélet, 23. pont).

Másodsorban az érintett vásárlóközönség szemszögéből kell vizsgálni azt, hogy egy megjelölés rendelkezik-e olyan jellemzőkkel, amelyek alkalmassá teszik a védjegykénti lajstromozásra. Amennyiben az oltalomban részesítendő áruk vagy szolgáltatások az érintett vásárlóközönség egészét célozzák, úgy kell tekinteni, hogy az érintett közönség szokásosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztókból áll (a C-342/97. sz. Lloyd Schuhfabrik Meyer-ügyben 1999. június 22-én hozott ítélet 26. pontja⁹ és a C-104/01. sz. Libertel-ügyben 2003. május 6-án hozott ítélet 46. pontja¹⁰ – jelen ítélet, 24. pont).

Harmadsorban a közösségi védjegyrendelet 7. cikke (1) bekezdésében felsorolt, lajstromozást kizáró okok egymástól függetlenek, és önálló vizsgálatot igényelnek. Továbbá a fenti kizáró okokat a mindegyikük mögött meghúzódó közérdek tükrében kell értelmezni. Valamennyi kizáró ok vizsgálata során figyelembe kell venni, hogy a közérdek más-más és eltérő szempontokat tükrözhet, sőt kell, hogy tükrözzön a szóban forgó kizáró ok tekintetében (a C-456/01. P. és a C-457/01. P. sz. Henkel kontra OHIM-ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet¹¹ 45. és 46. pontja – jelen ítélet, 25. pont).

Önmagában egy szín védjegyként való lajstromozását illetően, annak pontosabb meghatározása nélkül (not spatially limited), az Európai Bíróság a fent idézett Libertel-ítélet 60. pontjában korábban úgy rendelkezett, hogy a közérdek – a védjegyekre vonatkozó tagállam-

⁸ Az ítéletet ismerteti *dr. Vida Sándor*: Térbeli védjegy oltalma az európai és a német jogban. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 109. évf. 1. sz. 2004. február, p. 21–22. A 30. pont szövege:

„... a védjegy alapvető rendeltetése, hogy a fogyasztó vagy a végső felhasználó számára, az összetéveszthetőség kizárásával, szavatolja a forgalmazott termék származtatását (identity of the origin) annak érdekében, hogy (a védjegy) megkülönböztesse a terméket vagy szolgáltatást másokétól, amely utóbbiaknak származása eltérő, és hogy képes legyen alapvető szerepének betöltésére abban a zavartalan versenyben, amely utóbbira az EK-szerződés törekszik. Ezért szavatolnia kell (guarantee), hogy valamennyi termék, ill. szolgáltatás, amelyet a védjeggyel ellátnak (bearing), egyetlen vállalatól származik, annak ellenőrzése alatt áll, amely (vállalat) annak minőségéért felelős.”

⁹ Az ítélet teljes terjedelmében magyar nyelven: Igazságügyi Minisztérium. Közösségi jog magyar adatbázisa – Bírósági Határozatok.

¹⁰ Az ítéletet részletesen ismerteti *dr. Vida Sándor*: Színek védjegyoltalma és az Európai Bíróság. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 110. évf. 1. sz., 2005. február, p. 46–49, valamint *dr. Bacher Gusztáv*, Védjegyvilág, 2004. 3. sz. p. 21–24

A 46. pont szövege:

„Ellenkező adatok hiányában abból kell kiindulni, hogy az alapperben (a nemzeti bíróság előtt folyó perben) a vonatkozó termékek és szolgáltatások vonatkozásában valamennyi fogyasztó érintett. Ennek megfelelően azt kell feltételezni, hogy az érintett közönség átlagos fogyasztókból áll, akik kellőképpen (reasonably) jól tájékozottak, valamint ésszerűen figyelmesek és körültekintők.”

¹¹ Ismerteti *dr. Vida Sándor*: Az Európai Bíróság újabb döntései térbeli védjegyekről. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 109. évf. 6. sz., 2004. december, p. 51–52. A szöveg:

mi jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv¹² [a továbbiakban: irányelv] 3. cikk 1. bekezdése *b*) pontja] [amely szövegezésében azonos a közösségi védjegyrendelet 7. cikke (1) bekezdésének *b*) pontjával] – megkívánja, hogy ne szűküljön indokolatlanul a lajstromozni kért szín miatt az azonos jellegű árukat, illetve szolgáltatásokat kínáló egyéb gazdasági szereplők rendelkezésére álló színek köre (ítélet, 26. pont).

Másrészről, figyelembe véve a közösségi védjegyrendelet által biztosított védjegyoltalom terjedelmét, az ezen rendelet 7. cikke (1) bekezdésének *b*) pontjában hivatkozott közérdek nyilvánvalóan elválaszthatatlan (indissociable) az ítélet 23. pontjában hivatkozott védjegy alapvető rendeltetésétől (ítélet, 27. pont).

Végül az olyan – szavakból vagy egy szó és egy szám összetételéből álló – védjegyet illetően, amely az ügy tárgyát képezi, valamennyi ilyen elem megkülönböztetőképessége az egyes kifejezéseknek vagy elemnek külön-külön történő figyelembevételével, de annak minden esetben az elemei által alkotott összesség (the whole which they comprise) vizsgálatától kell függnie. Ugyanis kizárólag az a körülmény, hogy a védjegy külön-külön tekintetbe vett elemei megkülönböztetésre alkalmatlanok, nem zárja ki azt, hogy azok kombinációja megkülönböztetőképességgel rendelkezzen. (Lásd értelemszerűen a C-265/00. sz. Campina Melkunie-ügyben 2004. február 12-én hozott ítélet 40. és 41. pontját,¹³ és a C-363/99. sz. Koninklijke KPN Nederland-ügyben hozott ítélet 99. és 100. pontját – jelen ítélet, 28. pont.)

A fentiek szerint a jelen jogvitában az Európai Törvényszék tévesen értelmezte a közösségi védjegyrendelet 7. cikke (1) bekezdésének *b*) pontját (ítélet, 29. pont).

Először is, annak ellenére, hogy a támadott ítéletben az Európai Törvényszék helyesen mondja, hogy egy összetett védjegy megkülönböztetőképességének értékelése során a védjegyet egészében kell vizsgálni, valójában nem ilyen vizsgálatra alapozta döntését (ítélet, 30. pont).

A fentiekből következően – anélkül, hogy szükség lenne a fellebbezés másik, az egyenlő

„A közösségi védjegyrendelet nem tesz különbséget a különböző védjegyfajták között ...” (45. pont).

„... figyelembe veendő, hogy a térbeli védjegy esetén, amely az áru formájából áll, az érdekelt forgalmi körök részéről történő észlelés nem szükségszerűen azonos, mint a szó- és ábrás védjegyeknél, amelyek nem az áru formájából állnak. Amíg ugyanis az utóbbiakat az érdekelt forgalmi körök általában közvetlenül, mint az áru származására utaló megjelölést észlelik ...” (46. pont).

¹² HL 1989, L 40., p. 1., magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet p. 92

¹³ A szöveg:

„Mindazonáltal az ilyen kombináció az irányelv 3. cikk (1) bek. c) pontja értelmében nem lehet leíró. Ez utóbbinak feltétele, hogy az olyan benyomást kelt, mint ami kellőképpen távol áll (removed) a szóban forgó elemek egyszerű kombinációjától. Szóvédjegy esetén, amelyet (a fogyasztó) ugyanúgy fog hallani, mint olvasni, ez a feltétel a védjegy által biztosított hangzásbeli és vizuális észlelésnél teljesül.” (40. pont)

„Ez azt jelenti, hogy ha egy védjegy szóelemek összetételéből képzett új szóból (neologism) áll, amely elemek mindegyike leíró azon áruk, ill. szolgáltatások vonatkozásában, amelyekre nézve a bejegyzést kéri, az az irányelv 3. cikk (1) bek. c) pontja értelmében leíró jellegű, hacsak nincs észlelhető (perceptible) különbség az új szóösszetétel és az (azt alkotó) elemek egyszerű összegezése között: feltételezve, hogy a szóösszetétel szokatlansága az adott termékek, ill. szolgáltatások vonatkozásában, az új szó olyan benyomást kelt, amely kellőképpen távol áll attól, ami a felhasznált egyes szóelemek jelentését kölcsönzi (lent), aminek eredményeként az (új) szóösszetétel több mint részeinek pusztá összeadása (mere sum) volna.” (41. pont)

elbánás elvének figyelmen kívül hagyására vonatkozó jogcím vizsgálatára – a támadott ítéletet hatályon kívül kell helyezni az elsőfokú bíróság azon megállapítása vonatkozásában, hogy az OHIM Fellebbezési Tanácsa által hozott határozat nem sértette meg a rendelet 7. cikke (1) bekezdésének *b*) pontját, amikor vitatott határozatával elutasította a SAT.2 szókapcsolat közösségi védjegyként történő bejegyzését a lajstromozás iránti kérelemben megjelölt – műholdas műsorszolgáltatással kapcsolatos – szolgáltatások, így a támadott ítéletben felsorolt szolgáltatástípusok kapcsán (ítélet, 38. pont).

Az Európai Bíróság Szabályzata 61. cikke első bekezdése második mondatának megfelelően az Európai Törvényszék határozatát hatályon kívül kell helyezni, és ha a per állása megengedi, az ügyet maga az Európai Bíróság is érdemben eldöntheti. Jelen helyzetben ez az eset áll fenn (ítélet, 39. pont).

Jóllehet a SAT.2 összetétel nem szokatlan jellegű, különösen ahogyan ez utóbbit az átlagfogyasztó a távközléssel kapcsolatos szolgáltatások vonatkozásában érzékelheti, és az ilyen egymás mellé helyezés (juxtaposition) [azaz a „SAT” elem és a „2”-es szám összetétele ponttal („”) elválasztva] nem tükröz különösen nagyfokú találékonyságot. Ezek a körülmények mégsem elegendőek annak megállapításához, hogy az ilyen megjelölés a közösségi védjegyrendelet 7. cikke (1) bekezdésének *b*) pontja értelmében nem rendelkezik megkülönböztető-képességgel (ítélet, 40. pont).

Ugyanis valamely megjelölés védjegyként történő lajstromozása nem függ a jogosult bizonyos fokú kreativitásának, illetve nyelvi vagy művészi leleményességének megállapíthatóságától. Elegendő, ha a védjegy az érintett vásárlóközönség számára azonosíthatóvá teszi az oltalomban részesített árukat vagy szolgáltatásokat, és lehetővé teszi azok megkülönböztetését más vállalkozások áruitól és szolgáltatásaitól (ítélet, 41. pont).

A jelen esetben a vitatott határozatban az OHIM annak megállapítására szorítkozott, hogy a „SAT” és a „2” elemek leíró jellegűek, és a médiával kapcsolatos területen általánosan használtak, annak megállapítása nélkül, hogy a SAT.2 szókapcsolat – egészében vizsgálva – mitől tekinthető alkalmatlannak a kérelmező szolgáltatásainak más szolgáltatók szolgáltatásaitól való megkülönböztetésére (ítélet, 43. pont).

A távközlés területén egy szó és egy szám kapcsolatából álló védjegynek egy adott területen történő gyakori alkalmazása jelzi, hogy a szókapcsolatok ilyen típusára nem lehet eleve úgy tekinteni, hogy az nem rendelkezik megkülönböztető-képességgel (ítélet, 44. pont).

Az a tény, hogy a „SAT” elemhez a „2” szám és a „” elem kapcsolódik, nem pedig egyéb szó – ellentétben az OHIM érvelésével – ebben a vizsgálatban nem bír jelentőséggel. Másrésztől az OHIM az eljárás során egyetlen alkalommal sem indokolta, hogy a felperes kérelmét miért kezelte eltérő módon arra hivatkozva, hogy a lajstromozni kívánt védjegy összetéveszthető a fellebbező javára már korábban oltalomban részesített védjeggyel (ítélet, 46. pont).

A fentiekből következik, hogy azok az indokok, amelyekre az OHIM Fellebbezési Tanácsa alapította azon döntését, miszerint a közösségi védjegyrendelet 7. cikke (1) bekezdésének

b) pontja alapján a SAT.2 szókapcsolat nem rendelkezik megkülönböztetőképeséggel, nem megalapozottak (ítélet, 47. pont).

Ilyen körülmények között a vitatott határozatot meg kell semmisíteni annyiban, amennyiben az OHIM Fellebbezési Tanácsa a közösségi védjegyrendelet 7. cikke (1) bekezdésének *b)* pontja alapján megtagadta a SAT.2 szókapcsolat közösségi védjegyként történő lajstromozását. Mivel az Európai Törvényszék a támadott ítéletben már korábban úgy határozott, hogy egyrészt a határozat nem alapítható a fenti jogszabály 7. cikke (1) bekezdésének *c)* pontjára, másrészt az OHIM Fellebbezési Tanácsa ugyanebben a döntésben a 35. osztályba tartozó szolgáltatások vonatkozásában elmulasztott a fellebbezés kérdésében határozni, a vitatott határozatot teljes egészében meg kell semmisíteni¹⁴ (ítélet, 48. pont).

NÉHÁNY MEGJEGYZÉS

1. Az Európai Bíróság főtanácsnokának perösszefoglalójáról csak egy mondatot írtunk. Ezért a szerző tartozik annak megemlítésével, hogy *Jacobs* főtanácsnok – aki több mint egy évtizede kiemelkedő szerepet játszik a közösségi védjegy jog értelmezésében – 59 pontból álló perösszefoglalót készített. Ez terjedelmében némileg meghaladta az Európai Bíróság ítéletét, s világos okfejtésével nagyban elősegítette az ítélethozatalt. Perösszefoglalójának számos gondolata (néha mondata is) „visszaköszön” az Európai Bíróság ítéletéből. A perösszefoglaló dokumentációs részét képező 31 lábjegyzet pedig önmagában is gazdag referenciaanyagot jelent.

2. Az Európai Bíróság ítéletének egyik legfontosabb megállapítása, hogy a kreativitást, nyelvi vagy művészi leleményességet nélkülöző megjelölést is lehet védjegyként lajstromozni, ha az az érintett vásárlók számára azonosíthatóvá teszi az árujegyzékben megjelölt árukat vagy szolgáltatásokat.

3. Végül maga a szerző is – nemcsak az Európai Bíróság – értetlenül áll az OHIM (minden indokolat nélkülöző) azon eljárásával szemben, hogy korábban a SAT.1 megjelölést közösségi védjegyként bejegyezte, utóbb pedig az ugyanazon bejelentő által benyújtott SAT.2 megjelölés közösségi védjegyként történő bejegyzése ellen a végsőkig küzdött. Az olvasóra bízunk a találgatást, hogy vajon mi készíthette az OHIM-ot erre a nem éppen következetes

¹⁴ Az ítélet rendelkező részének 1. pontja (szó szerint):

„Az Elsőfokú Bíróságnak a T-323/00. sz., SAT.1 kontra OHIM (SAT.2) ügyben 2002. július 2-i ítéletét (EBHT 2002., II-2839.o.) hatályon kívül helyezi annyiban, amennyiben az úgy ítélte meg, hogy a Belső Piaci Harmonizációs Hivatal (védjegyek és formatervezési minták) (OHIM) második fellebbezési tanácsa nem sértette meg a közösségi védjegyről szóló, 1993. december 20-i 40/94/EK tanácsi rendelet 7. cikke (1) bekezdésének *b)* pontját azzal, hogy 2000. augusztus 2-i határozatában (R 312/1999-2. sz. ügy) megtagadta a SAT.2 szókapcsolat közösségi védjegyként történő lajstromozását olyan szolgáltatások tekintetében, amelyeknek – a lajstromozás iránti kérelemben – valamilyen kapcsolatuk van a műholdas műsorszolgáltatással, vagyis azoknak a szolgáltatásoknak a tekintetében, amelyeket a megtámadott ítélet 3. pontja említ, és amelyekre az elsőfokú bíróság ezen ítélet 42. pontjában nem hivatkozik.” (Mint hogy az ítélet rendelkező része az előzmények ismerete nélkül önmagában nehezen érthető, azt csak lábjegyzetben közöljük.)